

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Andrei Rădulescu. — *Hotărâri și adnotări.*

Alexandru Ștefănescu. — *In legătură cu viitoarea modificare a legii de organizare judecătorească.*

Jurisprudență Română. — *Inalta Curte de Casațiune și Justiție s. II. Gaj.* — Contract accesoriu.—Stingerea obligațiunei. Restituirea gajului. (Banca Marmorosch Blanc cu Traian Orizan). *Tribunalul Gorj s. II.* — Delict de presă. — Calomnie referitoare la viața publică și viața privată a unei persoane. — Jurisdicțiune. — Competință.

(Alex. Caribolu. cu V. Popescu—Prila și Preot econom Caribolu)—
Bibliografie.

HOTĂRĂRI ȘI ADNOTĂRI

Intocmirea hotărârilor este nu numai una din principalele îndatoriri ale magistratului ei și o contribuție foarte însemnată pentru înaintarea științei juridice.

Darea unei bune soluțiuni este necesară din toate punctele de vedere dar tot așa de necesar este ca să fie motivată cât mai bine într'o redacție întocmită după o metodă, din care să nu lipsească principiile științifice ale Dreptului.

La noi—trebuie s'o recunoască crice om nepărtinitor—s'a făcut progres și în această privință. Sunt hotărâri, care pot fi puse alături de cele mai bune din alte țări nu numai ca soluțiuni ei și ca mod de alcătuire; unele au fost publicate în revistele streine, comentate și apreciate în chipul cel mai elogios. Numărul hotărârilor, care merită calificarea de foarte bune este destul de mare; și dacă s'ar publica mai multe și în alte limbi desigur că mulți streini și-ar schimba părerea despre cultura noastră juridică.

Această stare nu este ceva care s'a dezvoltat în timpurile din urmă sau numai sub influența culturii franceze, cum cred mulți. Înainte chiar de 1864 se găsește hotărâri destul de bine alcătuite; și mai ales după 1830, când învățătura Dreptului se mai răspândise, întâlnim hotărâri de ale instanțelor superioare bine întocmite; iar după noua organizare a Dreptului din 1864-65 propășirea este vădită și totul a mers din ce în ce în s're mai bine.

Aceste îmbunătățiri și transformări ale părții formale a jurisprudenței noastre ar merita să fie

cercetate mai de aproape spre a pune în evidență trecutul și progresul realizat.

* * *

Am observat — însă — în ultimii ani unele procedee, care nu cadrează cu adevăratele norme impuse pentru facerea hotărârilor.

Nu este nevoie să arăt amănunțit ce trebuie să conțină o hotărâre judecătorească; procedura civilă arată cu suficientă.

O hotărâre—cum se știe—trebuie să cuprindă, între altele, motivele, care au determinat pe magistrat să dea soluția, să desfășure în scurt argumentele, care au format convingerea, să arate că soluția este întemeiată pe texte de legi, pe constatări de fapt ori pe argumente stabilite prin raționament și care impuneau rezolvarea litigiului în acel fel. Într'o hotărâre trebuie să vedem ce a gândit judecătorul despre faptele și actele juridice, care i-au fost supuse, precum și despre regulile de drept, de care s'a călăuzit pentru deslegarea pricinii. Hotărârea trebuie să arate când chestiunea de drept este controversată — de ce s'a admis un punct de vedere și nu altul, să expună în scurt interpretarea textelor, afirmându-se în chip clar temeiurile, pe care se sprijină pentru a admite o anumită interpretare.

Pentru formarea părerii sale judecătorul va întrebuința desigur toate mijloacele cunoscute pentru o bună interpretare; și printre ele va utiliza și părerile doctrinarilor precum și ceiace s'a mai hotărât altădată, jurisprudența. Pregătirea sa juridică, cultura și priceperea sa îl vor ajuta să facă alegerea cuvenită din materialul doctrinar și jurisprudențial. Este prea știut că nu orice articol, studiu sau orice hotărâre merită calificativele de doctrină și jurisprudență și trebuiesc luate în considerare necum să servească de bază unei interpretări.

Nu de modul cum trebuiesc folosite lucrările de doctrină și jurisprudență mă ocup acum ei vreau să relevez alteeva.

Independent de modul cum le-a întrebuințat, judecătorul nu trebuie să-și motiveze hotărârea, invocând în sprijinul părerii sale doctrina și jurisprudența. Acestea nu sunt recunoscute — în mod unanim — ca izvoare de Drept și chiar dacă sunt recunoscute de unii; ele n'au puterea obligatorie a

legei. Ele servesc pentru a lămuri legile, pentru a le corecta și a le îmbunătăți. Judecătorul nu este ținut să urmeze părerea doctrinarilor și — afară de puține excepții — nici jurisprudența; destul numai să-și justifice convingerea și hotărârea sa, care de altfel poate uneori să servească pentru schimbarea părerii unanim admisă.

Chiar când își formează părerea cu ajutorul doctrinei sau jurisprudenței, sau când le urmează în totul, el nu trebuie să-și motiveze hotărârea arătând că a hotărât așa pentru că astfel a zis doctrina și așa-i jurisprudența.

Doctrina și jurisprudența trebuie trecute prin prisma judecății sale și motivarea hotărârii trebuie să apară ca produsul raționamentului său. Judecătorul nu trebuie să se închine decât înaintea textului clar al legii; ceiace au scris ori au hotărât alții nu e lege pentru el; acestea trebuie a fi controlate, cercetate, judecate de el; cu ajutorul lor își poate forma părerea dar temeiul hotărârii este această părere a sa cu argumentele isvorite din raționamentul său.

Am hotărât așa pentru că, în urma elaborării intelectuale, eu judecător am găsit următoarele motive întemeiate, independent de faptul că aceste motive erau arătate și în doctrină sau în jurisprudență.

Se întâmplă dese ori să se vadă — mai ales în hotărârile magistraților mai tineri — că se fac referiri la doctrină și jurisprudență; se citează uneori pasagii întregi, se fac trimiteri numeroase la autori ori la hotărâri. Se pare chiar că începe a se generaliza o formulă cam astfel: „având în vedere că doctrina și jurisprudența este în sensul...” sau „că este de doctrină și jurisprudență”, etc., etc.

Cred că procedul nu este bun. Lucrările de doctrină și jurisprudență sunt — cum am arătat — mijloace ajutătoare pentru a forma convingerea magistratului și a-i înlesni rezolvarea chestiunilor ce-i sunt deduse spre judecată; ele nu pot fi prezentate cu temeiuri, ca motive pentru justificarea soluțiilor. În orice caz nu este de loc potrivit să se citeze în hotărârile judecătorești diverși autori chiar când aceștia sunt autorități incontestabile, necum unii, care nici nu merită afăta onoare. Aceiași observație și asupra citatelor din hotărâri, mai ales când nici nu se face o alegere serioasă între ele.

Modul acesta de a cita din doctrină și din jurisprudență, de a face trimiteri, de a reproduce părți, poate fi întrebuintat într'un studiu, în articole, dar nu în hotărâri; și chiar acolo este o măsură.

Sunt totuși în Dreptul nostru cazuri când judecătorul își poate motiva hotărârea pe jurisprudență, pe deciziile ale unei instanțe, când le poate cita chiar ca un text de lege. Aceasta are loc când acele decizii sunt obligatorii pentru el. Astfel când i s'a trimis, potrivit legii agrare, după casare să judece chestiunea prețului terenului expropriat, când, sub vechea lege a Curții de Casație i s'a trimis să rezolve un litigiu după 2 casări, cea din urmă în secțiuni unite. Acum sub legea nouă a Inaltei Curți cazurile vor fi mai dese pentru că după casare instanța de trimitere este obligată să judece așa cum a decis Casația în chestii de drept.

În asemenea cazuri judecătorul nu mai are libertatea de a judeca asupra acelei chestiuni și trebuie să se supună, deși poate nu împărtășește acel fel

de a vedea. Soluția fiind dată pe temeiul jurisprudenței magistratul are tot dreptul să-și motiveze hotărârea prin referire la deciziile, pe care a trebuit să le respecte.

* * *

Părăsindu-se procedul semnalat — și sper că se va părăsi încetul cu încetul — de a ne referi și de a cita ca o acoperire a soluțiilor doctrina și jurisprudența vom ajunge ca în genere hotărârile instanțelor noastre să rămână ceiace trebuie să fie: opera judecătorului, care s'a întemeiat pe constatările sale, pe lege, care a utilizat toate mijloacele științei juridice dar care n'a reprodus din gândirea altora ci a raționat, a judecat el și înfățișează soluția ca produs al muncii sale intelectuale.

Este și în interesul justiției și al jurisprudenței române ca să se prezinte cât mai bine și ca această jurisprudență să fie alcătuită cu o adevărată metodă științifică.

Numai cu o astfel de dorință fac observațiunile de mai sus.

II

De câțeva vreme s'au înmulțit și *adnotările de hotărâri*. Acest gen de activitate juridică nu este, însă, nou nici la noi. Încă de pe la 1865 în revistele de drept, de scurtă durată de atunci, găsim adnotări și unele destul de bune. În ultimele decenii numărul lor a crescut iar după războiu acest număr a devenit foarte mare; aproape nu este număr de revistă în care să nu întâlnim adnotări, unele dezvoltate iar altele sub formă redusă de note. Progresul este necontestat nu numai din punct de vedere al numărului ci și al calității. Sunt printre ele multe, care ar putea fi publicate în cele mai bune reviste din oricare țară, adevărate studii, alcătuite foarte metodic, cu multe vederi originale și dovedind o deosebită bogăție de cunoștințe.

Adnotările bune reprezintă o parte foarte interesantă a culturii noastre pe terenul Dreptului.

Am arătat și altă dată necesitatea unei critici periodice, așa de folositoare pentru corectarea interpretărilor greșite și pentru evoluția Dreptului.

Oricând s'ar spune că lucrul judecat este socotit ca adevăr totuși este tot așa de adevărat că printre hotărâri unele pot fi greșite, fie ca soluție, fie numai ca motivare. Este foarte necesar ca hotărârile să fie cercetate de cei învățați în știința Dreptului și când copriind greșeli să fie criticate, cu toată severitatea, pe care o merită dar cu tot respectul datorit justiției și cu seninătatea, pe care o impune știința.

Nu polemică ci cercetare științifică, călăuzită numai de dorința de a pune în evidență dreptatea și adevărul.

Critica hotărârilor, este mai necesară decât critica lucrărilor de doctrină din cauza marelui influențe pe care jurisprudența o are — mai ales în vremea noastră — asupra mersului justiției.

Dacă adnotările sunt necesare trebuie însă să se știe că și ele urmează să fie făcute după anumite norme, că și aci, ca în orice activitate științifică sericată, se cere pregătire și metodă.

Se văd de pildă adnotări, în care nu se adaugă aproape nimic nou la cele coprinse în hotărâri. În dorința de a semna o așa zisă adnotare autorul ei

reproduce ori parafrazează ceiace este în hotărîre; une ori înşiră lucruri elementare, care se găsesc în orice manual de şcoală şi care n'aduc nici o lumină pentru cele coprinse în hotărîre; alte ori reproduce părţi întregi din autori ori din jurisprudenţă, care iarăşi nu sunt de folos pentru cercetare.

Unii fac trimiteri la un mare număr de autori şi hotărîri voind parcă să lungească adnotarea şi să impresioneze deşi este cert că nu sunt utile şi deşi e vădit că n'au utilizat tot ce au enumerat în acele trimiteri, necum să fi controlat. Întâlneşti în citaţii autori, despre care ştii sigur sau cel puţin te întrebi dacă se găsesc în bibliotecile din România. Adnotatorul i-a găsit într-o lucrare de doctrină sau într'un repertoriu de jurisprudenţă şi i-a produs pur şi simplu, fără altă osteneală. Şi necunosătorul se va impresiona cu drept cuvânt de atâtea cunoştinţe şi lectură.

Se mai observă uneori că în acele citaţii şi trimiteri nu se face o alegere. Se întâlnesc marii doctrinari, cu autoritate necontestată, amestecaţi cu necunoscuţi, cu compilatori ori cu începători; se găsesc deciziuni ale Curţii de Casaţie, din Franţa sau de la noi, alături de o carte de judecată; se văd hotărîri, care n'au nici o apropiere cu aceia de care se ocupă adnotatorul sau aşa de îndepărtată că nu trebuia s'o menţioneze; sau se citează o sumă de hotărîri ale instanţelor de diverse grade, care toate copriind acelaş fel de rezolvare a problemei. Cu chipul acesta se face o îngrămădire de citate fără rost şi fără metodă, care impresionează în adevăr, dar care nu numai că nu sunt de folos ci îngreuiază pe cel care ar vrea să citească, să se instruiască ori să controleze.

Unii adnotatori au obiceiul de a amesteca şi alte cunoştinţe ale lor, de ordin ştiinţific, literar, filosofic care mai totdeauna n'au ce căuta într-o cercetare juridică sau sunt de un folos minim. E şi în acest procedeu ceva exagerat, care seamănă a pedanterie.

Nu mai vorbesc de aceia, care nu se mulţumesc cu o citaţie ci le repetă de mai multe ori; şi adnotarea iese tot mai mare!

Constatăm că se petrece şi pe acest teren ceiace s'a studiat şi la noi, până în ultimii ani, pe terenul studiilor istorice, unde se credea că trebuie să îmbăcseşti o pagină în josul ei cu fel de fel de citaţii, documente, cărţi, etc. Şi cu cât erau mai multe cu atât se credea că lucrarea va fi mai bine apreciată, mai savantă.

Acolo procedeu e aproape părăsit. El trebuie criticat şi sperăm că va fi părăsit şi pentru studiile juridice.

Mai întâi nu orice hotărîre merită să fie adnotată. Pentru aceasta trebuie să se găsească în ea chestiuni mai importante, chestiuni noi ori chestiuni controversate.

O adnotare — apoi — fie că în ea se aprobă, fie că se desaprobă hotărîrea, trebuie să reprezinte ceva nou, să copriindă ceva, care nu este în cea hotărîre, sau în cărţile elementare: altminteri nu se vede utilitatea.

Adnotarea trebuie să lumineze oarecum conţinutul hotărîrei, să-i adauge ceva, să-i arate părţile bune şi mai ales părţile rele motivând critica ce i se face.

Desigur că adnotatorul se va servi de doctrină, de jurisprudenţă şi de alte cunoştinţe; acestea însă trebuie expuse pe scurt şi numai în măsura, în care sunt strict necesare pentru cercetarea hotărîrei iar nu pentru a arăta erudiţia adnotatorului. În utilizarea autorilor şi a jurisprudenţii trebuie o alegere căci nu tot materialul are aceeaşi valoare; modul cum se face această alegere dovedeşte pregătirea cercetătorului. Chiar în chestiunile controversate nu e nevoie să se citeze toţi autorii pentru diversele păreri ci numai aceia care prin autoritatea, prin tăria argumentării, prin metoda lor reprezentată mai bine un punct de vedere; şi este de dorit să nu se ia părerea autorilor din lucrările făcute de alţii ci să fie citaţi în original. Nu cu informaţii de a 2-a sau a 3-a mână se poate face ştiinţă. Mai puţini autori dar bine aleşi şi cercetaţi în mod serios.

Acelaş procedeu trebuie folosit şi pentru hotărîri. Fără de a desconsidera hotărîrile instanţelor inferioare nu li se poate totuşi recunoaşte valoarea celor superioare, în special a Casăţiei.

Când sunt decizii ale Inaltei Curţi prin care s'a stabilit o jurisprudenţă, nu e util să mai citezi un mare număr de decizii ale Curţilor de Apel, care au admis aceeaşi interpretare şi cu atât mai mult ale Tribunalelor ori judecătorilor. Şi chiar când sunt interpretări diferite e suficient să se citeze câteva din cele mai caracteristice pentru fiecare părere. Cu sistemul de a le cita pe toate sau aproape pe toate, unde s'ar ajunge peste câţiva ani mai ales că numărul hotărîrilor publicate creşte considerabil?

Cu toate că adnotatorul utilizează doctrina şi jurisprudenţa, dar *ceiace trebuie să iasă mai mult în evidenţă este părerea sa*. Acelea sunt mijloace pentru a-i înlesni judecata asupra hotărîrei. El nu e un simplu înregistrator al celor ce a găsit în cărţi şi în repertorii, el e un judecător al hotărîrii. În această judecată nu trebuie să se mulţumească a vedea dacă hotărîrea intră în vreunul din modelele, ce are la îndemână, ci trebuie s'o cerceteze, s'o analizeze, să vadă dacă e conformă cu principiile şi textele, dacă acestea au fost bine aplicate faţă de starea de fapt a cauzei şi dacă s'a realizat dreptatea, arătând greşelile judecătorului, ale părţilor, ori ale legii şi căutând să dea îndrumări pentru viitor.

Şi această operaţie adnotatorul trebuie s'o facă mai ales cu mintea lui nu cu a altora, care au scris ori s'au pronunţat. O adnotare trebuie să reprezinte o contribuţie personală a adnotatorului nu un rezumat al altora, o contribuţie nu prea lungă — nu-i un studiu unde totul poate fi tratat pe larg — o contribuţie în care să sintetizeze judecata sa asupra hotărîrei. Şi cu cât va cuprinde o argumentare mai strânsă, fără desvoltări inutile, cu atât va fi mai bună.

Adnotarea este un gen de literatură juridică foarte util dar destul de greu. Cei ce vor să-l cultivate trebuie să caute a-l înţelege, a-i cunoaşte greutăţile şi să se pregătească serios.

Andrei Rădulescu

In legătură cu o viitoare modificare a legii de organizare judecătorească

Fără îndoială că legea de organizare judecătorească din 1925 pe lângă meritul ce-l are de a fi legea de unificare a compunerii, organizării și funcționării instanțelor judiciare de pe tot cuprinsul țării întregite, are totuși dispozițiuni care necesită modificări, după cum de asemenea are dispozițiuni care trebuiesc înlăturate.

Intr'unul din numerele „Curierului Judiciar“ — No. 39 din 1926—D. consilier Eug. Petit dela Curtea de Apel din Iași, autor a multe și luminoase articole de drept, a arătat, de și succint și repede, nu mai puțin însă sugestiv atingând chestiunile în miezul lor, care ar fi dispozițiile din actuala lege a organizării judecătorești care ar trebui să formeze obiectul preocupărilor viitorului legiuitor ce și-ar propune modificarea conform cu rațiunea și cu interesele superioare ale corpului social în serviciul cărora orice instituție publică — și magistratura cu deosebire — este pusă a le satisface, a actualei legi de organizare judiciară.

Își exprimă părerea D-sa că cele arătate în citatul articol pot fi, și chiar crede necesar, discutate de lumea noastră judiciară.

Parte din punctele atinse în articolul menționat pe care le crede că trebuiesc introduse în modificările ce sunt a se face legii actuale de organizare sunt și reprezintă felul de a vedea și crede al tuturor acelor cari se interesează și pe cari îi preocupă cu adevărat bunul mers al justiției, iar alte puncte sunt susceptibile de discuțiune în ceace privește modul cum autorul rândurilor menționate crede că ar trebui soluționate.

Dintre cele dintâiu cred că ar fi suprimarea unui număr oarecare de judecătorii.

Intr'adevăr sunt judecătorii, și sunt multe, care n'au decât 10 comune ba altele poate și mai puține. Oare pentru 10 comune este nevoie de un judecător, un ajutor, doi grefieri, un arhivar și un aprod? Acești oameni n'au ce lucra. Este oare nevoie de acest lux de funcționari azi când din punct de vedere material clasa țărănească este cea mai bine situată dintre toate clasele sociale? Evident că nu. Această clasă care este cea mai numeroasă dar nu și cea mai săracă, cum o descriau autorii noștri de lucrări sociale, înainte de războiu, trebuie să-și concentreze toate eforturile pentru munca pământului, iar nu să fie tentați, cum de sigur că sunt în actuala stare, când judecătorii sunt atât de dese, să apuce drumul la judecătorie pentru câte o chestiune de minimă importanță. Dacă astfel stau lucrurile, suprimarea într'o proporție ce s'ar fixa, se impune.

Un impediment care ar forma substratul unei obiecțiuni ce s'ar aduce contra acestei suprimări ar fi: ce se va face cu cei supriați?

Această obiecțiune depășește natura chestiunilor din discuție. Dar pentru că se impune pe deoparte și pentru că pe de alta este în legătură cu chestiunea ce examinăm, îmi voi permite două cuvinte asupra acestei obiecțiuni.

În regiunile care s'au alipit vechei Români sunt mulți judecători de ocol, mai ales de origină străi-

nă care nu posedă limba română în care trebuie să se împartă dreptatea, fie pentru că nu pot, fie din alte considerații de alt ordin. Tot dintre aceștia sunt mulți cari corespund și satisfac îndatoririle, obligațiile și cerințele impuse de lege unui magistrat într'o măsură mai mică, stare de fapt care e datorită unor cauze a căror examinare nu intră în cadrul acestor rânduri. Ei bine, ce s'ar întâmpla dacă toți aceștia care nu satisfac prescripțiile legale fiindcă nu pot sau din alte cauze, ar fi înlocuiți cu cei suprimați, mai ales că, după cât s'ar putea spune, cele mai multe judecătorii ce ar fi să se suprimă, ar fi din vechiul regat? În această parte a țării judecătorii sunt mai numeroase. Evident, voi spune că sunt și magistrați de aceștia cari corespund. O selecțiune serioasă, chibzuită și în afară de orice discuție ar fi mijlocul prin care s'ar face aceasta.

Cred că statul, și când zic stat înțeleg întreagă masa de locuitori, indiferent de naționalitate, n'ar avea decât de câștigat de pe urma unei astfel de procedări. Iar cei cari, puțini la număr, din cauza intereselor superioare de stat a căror satisfacere trebuie pusă pe primul plan vor avea de suferit, fie aceștia români sau străini, fiindcă nu distingem, vor trebui să se resemneze urmând să caute ocupațiuni în alte direcțiuni de activitate. Actualul guvern francez nu a făcut la fel, pentru că interesele superioare ale republicii reclamau aceasta?

D-l consilier, autor al propunerilor arătate, discută și înaintările pe loc ale judecătorilor de pace, emițând părerea că asemenea înaintări trebuiesc să înceteze fiind niște non sensuri, niște paradoxuri.

Cred că această chestiune nu este de o importanță prea mare.

Este adevărat că aceste înaintări cuprind în ele ceva care, supus unei examinări mai serioase, este în contradicție și cu o simplă judecată și cu atribuțiunile judecătorești bazate pe ierarhia ce există.

Decât aceste înaintări nu sunt niște înaintări propriu zise. Dovadă că este așa, este faptul că nici legiuitorul care le-a admis nu le consideră astfel. Dovadă este faptul că o carte de judecată dată de un consilier „pe loc“ este reformată de magistrați cu grad de judecători. Aceste grade ce se conferă sunt numai un criteriu după care se dau, după un număr de ani, sporurile de salariu. Dacă corpul judecătorec ar fi astfel întocmit ca adevăratele înaintări să poată fi accesibile unui cât mai mare număr de magistrați de la judecătorii, înaintările „pe loc“ ar trebui înlăturate. Cum asemenea înaintări efective nu sunt cu puțință, o satisfacțiune morală, trebuie să se dea magistraților cari s'au consacrat distribuiri justiției la sate.

Dar cea mai importantă chestiune atinsă este aceea de a se ști dacă membrii parchetului pot și trebuie să fie inamovibili, sau nu; dacă e bine să fie inamovibili, sau mai de preferat este să se continue starea prezentă de amovibilitate.

Părerea de a se mneține actuala stare legală la membrii parchetelor sprijinită pe considerația că ordinea publică în stat și răspunderea menținerii ei ce revine Ministerului de Justiție reclamă aceasta, mi se pare mai puțin bună de adoptat decât părerea contrarie a întinderei inamovibilității și la magistrații din parchet.

Ordinea publică nu este păzită, nu este păstrată și realizată numai prin ceea ce face parchetul, dar și prin ceea ce face magistratura asiză, și mai ales poate prin aceasta. La ce ar folosi ordinea publice depunerea unui individ crezut periculos societății de organele represive, dacă Tribunalul și Camera de punere sub acuzare, instanțe compuse din magistrați asizi, inamovibili, nu i-ar menține sub stare de arest? Cum, ar fi mai puțin păzită și asigurată ordinea publică de procurori inamovibili, de cât amovibili? Dacă ar fi astfel, logica ar impune ca amovibili ar trebui să fie și magistrații, cari dau caracter de legalitate prin actele lor dispozițiilor luate de parchet, magistrații din Tribunal și camera de punere sub acuzare. S'ar putea una ca asta? Fără îndoială că nu.

Dar mai mult decât atât.

Ordinea publică se bazează pe întreg corpul purtătorilor de robă, căci ordinea publică în sens larg înseamnă orice manifestare a omului social, indiferent de substratul și natura acestei manifestări.

Dreptul este știința ordinii sociale, iar slujitorii și profesioniștii acestei științe în exercitarea orî și cărui atribut al funcției lor se înfățișează sub un caracter de ordine socială.

Inamovibilitatea acordată acestor profesioniști garantează tocmai, ea ordinea în stat.

Dacă această inamovibilitate s'ar întinde și la membrii parchetelor, s'ar curma multe rele care au adus — le știm toți — atâta pagubă instituției. Amintească-și fiecare situațiile grele, extrem de dureroase în care sunt puși în anume momente membrii parchetelor, momente care deși trecute, numai amintindu-ni-le, produc revoltă și desgust de profesiune.

Ordinea publică referitoare la masa mare a justițabililor, ordine turburată de fapta vreunui anonim oare-care, insignifiant, din sânul ei este îndestul păzită de procuror inamovibil. Aceiași pază este asigurată de acelaș procuror când ordinea este turburată de anume membrii ai corpului social.

Controlul Ministrului de Justiție, capul ministerului public, nu ar înceta nici în cazul când parchetul ar fi inamovibil. Căci acest control cred că trebuie înțeles în sensul ca organul superior să știe dacă subalternul a luat imediate măsuri și dacă aceste măsuri au fost cele legale. Dar acest control nu-l are chiar azi față de magistrații asizi?

Cred că o viitoare modificare a legii ar trebui să fie și aceea a întinderii inamovibilității în parchet.

Și pentru că este vorba de eventuale modificări ce s'ar intenționa să se aducă legii, două cuvinte: despre Inspectoratul judecătoresc.

Rolul acestui organ azi nu prea este definit. Din această cauză acestui rol i se poate imprima un anume caracter după împrejurări și tot din această cauză nu s'au prea văzut realizate speranțele ce firesc se atașează de el. Zic nu s'au „prea“ văzut, fiindcă au fost cazuri când speranțele acestea au fost realizate. Spre cinstea celui care îndeplinea acest rol. Această constatare a actualei funcționări a inspectorului judecătoresc nu trebuie însă să ducă la desființarea lui. O instituție de stat mai ales, nu poate fi lipsită de organele de control. Orice instituție își are inspectorii săi. Cum s'ar putea ști că

judecătorul de pace din creierul munților își face or nu datorია, și încă cum și-o face, dacă n'ar fi organul acesta? Ceeace trebuie cred într'o viitoare modificare este reglementarea atribuțiilor acestui organ, organizarea îndatoririlor sale și mai ales punerea în concordanță a acestei funcțiuni cu interesele adevărate ale corpului judecătoresc. Înțeleg prin aceste cuvinte că rolul inspectorului judecătoresc nu este numai de a fi mijlocul prin care ministrul reprimă pe magistratul nedemn, atribuție pe care trebuie s'o recunoaștem ca necesară, dar să fie și mijlocul prin care se răsplătește magistratul curat și superior.

Și pentru că obiecția ca o delegație prea îndelungată ar face ca magistratul inspector să uite principiile de drept este întemeiată, s'ar putea prevedea ca delegația să fie numai pe un an, urmând ca la expirare să fie schimbată, și așa mai departe.

Celelalte chestiuni arătate în articolul citat, evident, sunt clare. Revenirea la vacanța de două săptămâni la Paște și Crăciun; revenirea la prezidarea Curților cu jurați de către prim-președinții sau președinții de tribunale sunt lucruri care se impun.

Este timpul a se da toată atenția corpului judecătoresc. El este, cum se spunea într'un articol mai vechiu, armata păcii și a ordinii. Pe justiție se bazează întreaga societate umană. Orice modificare ce a rfi să se facă va trebui să pornească dela convingerea că prin justiție, și numai prin ea, se întărește o societate.

Alex. Stăfănescu

Prim-Președintele Trib. Trei Scaune

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE SECȚIUNEA II-a

Audiența dela 14 Iunie 1926

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, președinte

Bonea Marmorosch Blank cu Traian Arizan

GAJ. — CONTRACT ACCESORIU. — STINGEREA OBLIGAȚIUNEI PRIN CIPALE. — RESTITUIREA GAJULUI. — ART. 1685 ȘI 1694 COD. CIVIL GAJ. — DACĂ DEBITORUL POATE SĂ CONDIȚIONEZE PLATA DATORIEI CONDIȚIUNEI RESTITUIREI GAJULUI. — ART. 1685 ȘI 1694 COD CIVIL.

1. Gajul fiind un contract accesoriu, prin care se garantează o obligațiune principală ce nu mai poate să subsiste, deîndată ce obligațiunea principală s'a stins, de aci urmează că creditorul este ținut să restituie gajul, când debitorul a plătit integral capitalul, dobinzile și spesele datoriei, pentru a cărei garanție gajul fusese constituit.

2. Debitorul oferind plata datoriei sale, poate să subordoneze liberarea sumelor creditorului gajist, condițiunei ca el să restituie gajul, ast-

fel că este valabilă depunerea sumei făcută de debitor, cu mențiunea ca să se libereze creditorului, numai după ce acesta va remite debitorului lucrul ce i-a fost dat în gaj.

No. 157.— Respins recursul făcut de Banca Marmorosch Blanc în contra deciziei cu No. 235/925 a Curții de Apel din București S. II-a în proces cu Traian Arizan.

Curtea deliberând,

Având în vedere că decizia supusă recursului constată în fapt că pentru a plăti imobilele ce cumpărase, intimatul Traian Arizan s'a împrumutat de la recurenta, Banca Marmorosch Blank, cu suma de 600.000 lei, recunoscându-i-se Băncii prin actul de împrumut privilegiu asupra imobilelor cumpărate și cedându-i-se totdeodată, cu titlu de gaj comercial, suma de 293.689 lei, din suma de 500.000 lei, ce Traian Arizan avea de primit dela Primăria comunei Roșiori-de-Vede ș. a., conform actului din 14 Noembrie 1916, care a fost predat în gaj Băncii; că, intimatul neplătind datoria la expirarea termenului stipulat, Banca Marmorosch a procedat la execuția silită a imobilelor asupra cărora avea privilegiu; că, la termenul fixat pentru licitație, debitorul a prezentat Tribunalului recipisa Casei de Depuneri pentru suma datorită, capital, procente și cheltueli de urmărire, cu condițiunea ca întreaga sumă să se elibereze Băncii creditoare, după ce însă aceasta va restitui titlul original primit în gaj; că, Tribunalul de Notariat Ilfov, constatând depunerea întregii sume, a dispus, prin jurnalul cu Nr. 1779 din 10 Februrie 1925, confirmat în apel prin decizia supusă recursului, închiderea dosarului vânzării și ca suma depusă să fie eliberată creditoarei, după ce dânsa va remite debitorului titlul depus în gaj.

Având în vedere că, înaintea instanței de fond, Banca recurentă a susținut, ca și prin motivul de casare, că oferta de plată ce i s'a făcut de debitor nu este valabilă, deoarece este condiționată și a cerut a i-se elibera întreaga sumă depusă de debitor, imediat, fără nicio condițiune, întrucât nu poate restitui titlul gajat, fiind pierdut.

Că, Curtea a respins această susținere, pe motiv că debitorul făcând plata creanței, a putut subordona liberarea banilor în mâinile creditoarei, condițiunei de a i-se remite titlul depus în gaj.

Considerând că instanța de fond constată că debitorul depunând sumele reprezentând capitalul, procente și cheltueielile, a făcut integral plata creanței Băncii recurente; că, dar, bine instanța de urmărire a dispus închiderea dosarului vânzării prin licitație publică a imobilelor urmărite, debitorul îndeplinindu-și obligațiunea sa de a plăti creanța.

Considerând că gajul este un contract accesoriu, căci intervine pentru garantarea unei obligațiuni principale, preexistentă sau coexistentă, la care se raportează în mod necesar; că fiind un contract accesoriu el nu mai poate să subsiste îndată ce obligațiunea principală s'a stins, accesoriul sequitur principale; de unde consecința că creditorul este ținut să restituie gajul când debitorul a plătit integral capitalul, dobânzile și speșele datoriei pentru a cărei garanție gajul fusese constituit, ceea ce prescrie formal art. 1694 c. civil.

Considerând că este cert că debitorul poate, oferind plata datoriei sale, să subordoneze liberarea sumelor creditorului condițiunei ca el să restituie gajul; că, această rezervă nu constituie o condițiune propriu zisă care să facă ca oferta de plată să fie privită ca condiționată și prin urmare ca nevalabilă; că, procedând astfel, debitorul nu atinge drepturile creditorului, ci nu face decât să-și exercite un drept legitim al său, ca urmare legală a plăței și a stingerei datoriei; că, dar, într'un asemenea caz creditorul nu este îndreptățit a pretinde liberarea sumelor depuse de debitor decât restituindu-i gajul.

Considerând că dacă debitorul a făcut oferta de plată sub rezerva de mai sus și dacă creditorul declară că a pierdut gajul, această împrejurare, imputabilă lui, nu poate împiedeca pe debitor ca să-și exercite un drept al său, și atunci sumele vărsate vor rămâne depuse până la lichidarea obligațiunei corelative ce legea impune creditorului care a primit plata, de a restitui debitorului gajul ce acesta a constituit.

Considerând, în speță, că Curtea de Apel prin deciziunea supusă recursului, declarând că este valabilă depunerea sumei făcută de debitorul Arizan, cu mențiunea ca să se libereze creditoarei, Banca Marmorosch Blank, după ce aceasta va remite debitorului titlul ce i-a fost dat în gaj, Curtea de Apel nu a violat niciun text de lege și nici nu a comis exces de putere; așa că motivul de casare este neîntemeiat și ca atare recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL GORJ S. II

Audiența dela 18 Octombrie 1926

Președinția D-lui B. Crivăț, Președinte

Alex. Caribolu cu V. Popescu—Pepile și Preot Econom Caribolu
DELICT DE PRESĂ.—COLOMNE REFERITOARE LA VIATA PUBLICĂ
A UNEI PERSOANE.—COMPETINTA CURTEI CU JURATI.—ART. 26
DIN CONSTITUTIE.
DELICT DE PRESĂ.—COLOMNI REFERITOARE ATĂT LA VIATA
PUBLICĂ CĂT ȘI LA VIATA PRIVATĂ A UNEI PERSOANE.—COMPETINTA
CURTEI CU JURATI DE A CERCETA ȘI JUDECA AMBELE
CAZURI.—ART. 26 DIN CONSTITUTIE.

1. Imputarea făcută, prin manifeste tipărite, în contra unui magistrat, că ar fi falsificat listele electorale, constituie o calomnie prin presă care atinge viața publică a acelui magistrat și în consecință potrivit art. 26 din constituție judecarea ei aparține competenței Curței cu Jurați.

2. Când în potriva unei persoane se comit prin prin presă o serie de calomnii, unele atingând viața sa publică iar altele viața privată, Curtea cu jurați fiind competențe a judeca faptul cel mai grav—calomnia care atinge viața publică—tot ea este competente să judece și colomnia adusă vieții private, conform principiului de drept, că atunci când un inculpat este urmărit pentru două fapte de competența a două jurisdicțiuni deosebite, jurisdicția competentă a judeca faptul cel mai grav atrage în competența sa și faptul mai puțin grav.

No. 1831. — Declinată competența de a judeca acțiunea intențată de Alex. Caribolu contra D-lor Popescu—Pepile, și Preot Econom Ion Mălăescu pentru faptul de Calomnie prin presă.

S'au ascultat D-ni avocați Pojogeanu și mihail Gele pentru reclamant și d-l Procuror în concluziuni pentru declinarea competenței.

Tribunalul,

Asupra acțiunii publice de față.

Având în vedere că inculpații V. Popescu-Pepile și Preot Econom I. Mălăescu ambii din Tg.-Jiu, prin rechizitorul cu No. 2282/926 a d-lui Prim-Procuror de pe lângă acest tribunal, sunt dați în judecată pentru faptul de calomnie prevăzut și pedepsit de art. 294 și 297 cod. penal.

Având în vedere că din lucrările din dosar, interogatorul inculpaților și susținerile părților să constat următoarele: În zilele din a 2 jumătate a lunii Februarie 1926, în toiul campaniei electorale în vederea alegerilor comunale, să distribue la cetățenii acestui oraș și totodată se afișează și la vitrinele magazinelor, un manifest imprimat adresat către cetățenii gorjeni și semnat Comitetul Județian al organizației partidului Național din Gorj, prin care manifest între altele se spune că: „sleahta nefastă a regimului liberal în cap cu Dr. Hasnaș, Titi Bălănescu ajutat de nepotul său Alex. Caribolu acel care s'a pretat împreună cu cei de mai sus să facă jocul guvernului liberal în falsificarea listelor electorale cu înscenat într'un pamflet afișat în preajma alegerilor fapte la adresa șefului organizației Naționale V. Pepile Popescu etc...“ Mai jos acest manifest arată că tot Alex. Caribolu a smuls prin mijloace fanariotice dela mama inculpatului — soacra récla-

mantelui — o plângere în contra lui V. Popescu Pepile către judecătoria Ocol. I Tg.-Jiu unde este judecător însuși ginerele ei Alex. Caribolu, plângere plină de inexactități prin nimic dovedite, cunoscută fiind petiționara ca o persoană linsită de voință și într'o stare bolnăvicioasă... etc., etc....

Având în vedere că inculpații fără să recunoască că ei sunt auzorii acestui manifest au cerut ca tribunalul să-și decline competența în favoarea Curței cu Jurați întru cât li se impută o calomnie la adresa unei persoane atinsă în viața și cinstea ei publică.

Având în vedere că pentru soluționarea acestui incident tribunalul urmează să examineze următoarele chestiuni: 1. Dacă faptul imputat are aparența unei calomnii; 2 dacă se referă la un funcționar căruia i se atinge cinstea lui în legătură cu funcția sa, adică dacă se referă la viața publică; 3. dacă calomnia aceasta este un delict de presă și în fine 4. dacă art. 26 din noua Constituție face deosebire între calomnii prin presă care sunt date în competența tribunalelor ordinare, și calomnii prin presă date în competența Curților cu Jurați.

Având în vedere că imputarea unei persoane că a falsificat listele electorale pentru ea să facă jocul guvernului în cutare alegere — în ipoteza că a fost făcută cu intențiune și în mod public — constituie faptul de calomnie, de oarece dacă ar fi ade-vărată nu numai că supune pe acea persoană la disprețul cetățenilor dar chiar și la diferite pedepse.

Că, de asemenea această imputare se referă la viața publică a reclamantului de oarece — după cum arată el însuși în reclamațiunea dela dosar — faptul de a fi falsificat listele electorale nu se referă decât la calitatea lui de magistrat, mai cu seamă că atât după Codul electoral din 1919 cât și după art. 184 din noua lege pentru Unificarea administrativă din anul 1925, Judecătorul de Ocol este acela care desăvârșește întocmirea listelor electorale prin judecarea contestațiilor, a ștergerilor sau omisiunilor din listele întocmite în mod provizoriu. Tot el este acela care în ajunul alegerilor eliberează cărțile de alegător după listele ce sunt la judecătoria și în fine tot după listele electorale ce posedă eliberează alegătorului ce să prezintă la votare, buletinul de vot, buletin care poate să nu l-dee atunci când acel ce se prezintă la vot este șters sau netrecut în lista sa cu toate că ar prezenta cartea de alegător. Că, în fine, toate aceste atribuțiuni conferite prin diferite legi judecătorului fac ca actul care îi se impută reclamantului prin acel manifest să fie referitor la funcțiunea sa publică.

Având în vedere că acest delict comis prin mijlocul unor manifeste tipărite și afișate la vitrină, iar altele împărțite publicului, constituie un delict de presă de oarece este făcut pe calea scrisului prin

tipărire și publicarea celui scris prin răspândirea lui în formă de manifeste.

Considerând că, legiuitorul ca o consecință a libertății individuale a căutat să garanteze și libertatea gândirii asigurând fiecăruia dreptul de a comunica publicului cugetările și opiniunile sale prin calea cea mai răspândită, anume tiparul, care poate forma în același timp și opinia publică. Că, de aceea legiuitorul voind ca din toate libertățile, libertatea presei să fie cea mai energică și cea mai eficace, a căutat să o sustragă de sub puterea censurei și în al 2-lea rând să o confere Curților cu Jurați ai cărei juriu este compus din persoane cu sentimente mai independente și cari în același timp sunt oarecum reprezentanții legali ai opiniei publice. Că, atunci când legiuitorul a voit să se abată de la acest principiu de ordin constituțional și a voit să aducă o restricțiune acestei libertăți a trebuit să o prevadă în mod expres pe cale de excepții. Că, orice excepțiune trebuie interpretată în mod restrâns.

Considerând că prin art. 26 din noua Constituție să arată că delictele de presă să judecă de Curțile cu Jurați și numai prin excepție se vor judeca de tribunalele ordinare. Că, printre cazurile exceptate se arată în aliniatul C. al aceluiaș articol că injuriile, calomniile, difamațiunile aduse funcționarilor publici atinși în viața lor particulară sau în cinstea lor personală să judecă de tribunalele ordinare. Că, prin urmare, calomniile sau injuriile aduse pe calea presei particularilor sau funcționarilor atinși în viața lor publică se vor judeca — conform principiilor generale în această materie — de Curțile cu Jurați.

Că, motivul pentru care legiuitorul a lăsat Curților cu Jurați judecarea acestor delicta a fost că aceste delicta fiind referitoare la viața publică a cui-va, e mai bine ca să fie judecate de însăși cetățenii cari fiind amestecați în viața publică sunt cei mai în măsură să aprecieze asemenea fapte și delicta de presă.

Având în vedere că, reclamantul prin reprezentanții săi a cerut să se scindeze reclamațiunea sa, urmând ca pentru acea parte din manifest care constată o insultă la adresa sa să se judece de tribunalele ordinare, rămânând ca să se judece de Curtea cu Jurați calomnia adusă vieții publice.

Considerând că atunci când un inculpat este urmărit pentru două fapte de competența a două jurisdicții deosebite, jurisdicția competentă a judeca faptul mai grav atrage în competența sa și faptul mai puțin grav. Că, în speță fiind necontestat că faptul de calomie este mai grav ca acel de insulte, instanța competentă este Curtea cu Jurați pentru toate aceste fapte.

Având în vedere că din cele arătate, rezultă că faptul ce să impută inculpaților este o calomie prin presă adusă unui funcționar public referitoare la funcțiunea sa. Că, întru cât asemenea delicta se judecă de Curtea cu Jurați, Tribunalul în unire cu concluziile d-lui Procuror urmează să și decline competența.

Pentru aceste motive, redactate de d. Președinte B. Crivetz, declină competența.

Semnați: B. Crivetz, C. Coloescu.

BIBLIOGRAFIE

D. GEROTA. — „Teoria îmbogățirii fără cauză în Codul civil german“ (*Ungerechtfertigte Bereicherung*). — Paris, libr. Duchemin, 1926.

Prezenta lucrare apărută la Paris, tratează despre îmbogățirea fără cauză în dreptul german, care înainte de 1900, avea teoria „conditiones“ pentru sancționarea unor atari îmbogățiri. Codul german i-a consacrat un titlu întreg. Autorul examinează cu profuziune chestiunea în dreptul și jurisprudența germană, și în comparațiune cu dreptul francez, demonstrând cum în dreptul roman principiul „ne-îmbogățirii fără cauză“ a fost sancționat de „conditiones“, și cum lucrările preparatorii ale codului au transformat sistemul substituind unei serii de acțiuni, un principiu unic din care decurg consecințele. În a doua parte, autorul studiază elementele injusteie îmbogățirii, cu referire la „lipsa unei cauze juste“, afirmând caracterul personal al acțiunii. Tratează în fine despre probă și despre elementele restituirei, atât în cazurile normale cât și în cazurile excepționale.

Omissiune

În discursul d-lui Prim-Președinte Gh. V. Buzdugan publicat în numărul precedent al „Dreptului“ s'a omis următoarea notă care trebuia să figureze la pag. 21, coloana I, la finele frazei din rândul 62.

„Nu ne puttm lipsi de dispozițiunile bune ale Codului civil german, deși în general, preferim codul elvețian pentru simplitatea tehnice și supleța dispozițiunilor sale, calități ce-i dau mai ușor posibilitatea de adaptare la necesitățile mereu schimbătoare ale vieții juridice. Ca bază a viitorului nostru cod civil să se ia însă codul actual, după cum am susținut cu ocazia deschiderii anului judecătoresc expirat“.